

Portugalska

Redna sodišča - Portugalska

Na tej strani so na voljo informacije o organizaciji rednih sodišč na Portugalskem.

Organizacija rednih sodišč

Poleg ustavnega sodišča (*Tribunal Constitucional*), ki je pristojno zlasti za odločanje o vprašanih zakonitosti oziroma ustavnosti, na Portugalskem obstajajo naslednje kategorije sodišč:

1. vrhovno sodišče (*Supremo Tribunal de Justiça*) ter prvostopenjska in drugostopenjska sodišča;
2. vrhovno upravno sodišče (*Supremo Tribunal Administrativo*) ter druga upravna in davčna sodišča;
3. računsko sodišče (*Tribunal de Contas*).

Ustanovijo se lahko tudi pomorska in arbitražna sodišča ter imenujejo mirovni sodniki.

Z zakonom so določene zadeve in načini, kako lahko zgoraj navedena sodišča ločeno ali skupaj ustanovijo sodišče za spore (*Tribunal dos Conflitos* – sodišče, ki obravnava spore v zvezi s pristojnostjo).

Sodišča z izključno pristojnostjo za odločanje o nekaterih vrstah kaznivih dejanj so prepovedana, razen vojaških sodišč (*tribunais militares*), ki se lahko ustanovijo v času vojne.

Sodišča

Vrhovno sodišče

Vrhovno sodišče je najvišji organ v hierarhiji sodišč, ne da bi to posegalo v pristojnost ustavnega sodišča. Ima oddelke za civilne, kazenske in socialne zadeve.

Sedež ima v Lizboni in je pristojno za celotno ozemlje Portugalske.

Vrhovno sodišče deluje pod vodstvom predsednika (predsedujočega sodnika), zaseda pa na občni seji (zasedajo vsi sodniki posameznega oddelka) ali po posameznih specializiranih oddelkih in splošnih oddelkih.

Razen v primeru zakonsko določenih izjem vrhovno sodišče obravnava samo pravna vprašanja.

Pritožbena sodišča

Pritožbena sodišča (*tribunais da relação*) so praviloma drugostopenjska sodišča.

Trenutno imajo sedeže v Lizboni, Portu, Coimabri, Évori in Guimarãesu. Pod vodstvom predsednika (predsedujočega sodnika) zasedajo na občni seji in po posameznih oddelkih.

Pritožbena sodišča imajo naslednje oddelke: civilni in kazenski oddelek, oddelek za socialne zadeve, oddelek za družinske zadeve in mladoletnike, gospodarski oddelek, oddelek za intelektualno lastnino in konkurenco ter oddelek za regulacijo in nadzor. Oddelki za socialne zadeve, družinske zadeve in mladoletnike, gospodarske zadeve, intelektualno lastnino in konkurenco ter regulacijo in nadzor se oblikujejo glede na količino ali zahtevnost predloženih zadev. Ustanovijo se z odredbo vrhovnega sveta za pravosodje na predlog predsednika posameznega pritožbenega sodišča.

Sodišča prve stopnje (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Sodišča prve stopnje so praviloma okrajna sodišča (*tribunais de comarca*). Pristojna so za vse zadeve, ki niso dodeljene drugim sodiščem. Okrajna sodišča imajo splošno in posebno pristojnost.

Razdeljena so na oddelke posebne ali splošne pristojnosti ter na lokalne oddelke. Oddelki so poimenovani glede na vrsto postopkov, ki jih obravnavajo, in občino, v kateri delujejo.

Ustanovijo se lahko naslednji oddelki posebne pristojnosti:

1. osrednji civilni oddelek (*Central cível*);
2. lokalni civilni oddelek (*Local cível*);
3. osrednji kazenski oddelek (*Central criminal*);
4. lokalni kazenski oddelek (*Local criminal*);
5. lokalni prekrškovni oddelek (*Local de pequena criminalidade*);
6. oddelek za kazenske preiskave (*Instrução criminal*);
7. oddelek za družinske zadeve in mladoletnike (*Família e menores*);
8. delovnopравни oddelek (*Trabalho*);
9. gospodarski oddelek (*Comércio*);
10. izvršilni oddelek (*Execução*).

Pri prvostopenjskih sodiščih lahko postopek vodi sodnik posameznik, lahko se vodijo na občni seji ali občni seji s poroto, odvisno od vrste zadeve. Vsako okrajno sodišče zastopa in vodi predsednik, ki razporeja zadeve ter odloča o upravnih in organizacijskih vprašanjih.

Če je pri posameznem sodišču ali oddelku več kot pet sodnikov, lahko predsedujoči sodnik po posvetovanju z ostalimi sodniki vrhovnemu svetu za pravosodje predlaga enega sodnika za imenovanje v sodnika koordinatorja (*magistrado judicial coordenador*) za enega ali več oddelkov, če zadevni sodnik prej v to privoli. Pod vodstvom predsedujočega sodnika sodnik koordinator izvaja naloge, ki mu jih naloži predsedujoči sodnik, vendar brez poseganja v pravico do dodelitve zadeve višjemu sodišču (*avocação*). Sodnik koordinator mora predsedujočemu sodniku na zahtevo predložiti poročilo o svojem delu.

Upravna in davčna sodišča

Upravna in davčna sodišča so pristojna za odločanje o tožbah in pritožbah, ki se nanašajo na reševanje sporov v zvezi s pravnimi razmerji v upravnih in davčnih zadevah. Upravna in davčna sodišča so:

1. vrhovno upravno sodišče;
2. osrednji upravni sodišči;
3. okrajna upravna sodišča;
4. davčna sodišča.

Vrhovno upravno sodišče

Vrhovno upravno sodišče je najvišji organ v hierarhiji upravnih in davčnih sodišč, ne da bi to posegalo v pristojnost ustavnega sodišča.

Sedež ima v Lizboni in je pristojno za celotno ozemlje Portugalske.

Vrhovno upravno sodišče ima oddelek za upravne spore in oddelek za davčne spore. Njegova glavna naloga je odločanje o pritožbah zoper sodbe osrednjih upravnih sodišč.

Vrhovno upravno sodišče deluje pod vodstvom predsednika (predsedujočega sodnika), ki mu pomagajo trije podpredsedniki.

Glede na vsebino zadeve sodišče odloča na občni seji, občni seji posameznega oddelka ali v okviru posameznega oddelka. Na občni seji in občni seji posameznega oddelka se odloča le o pravnih vprašanjih.

Osrednji upravni sodišči

Osrednji upravni sodišči sta praviloma sodišči druge stopnje med upravnimi sodišči. Trenutno obstajata dve taki sodišči (pristojni za sever in jug).

Njuna glavna naloga je odločanje o pritožbah zoper odločbe okrajnih upravnih sodišč in davčnih sodišč.

Vsako sodišče ima oddelek za upravne spore in oddelek za davčne spore.

Osrednji upravni sodišči delujeta pod vodstvom predsednika (predsedujočega sodnika), ki mu pomagata dva podpredsednika.

Osrednji upravni sodišči obravnavata dejanska in pravna vprašanja.

Okrajna upravna sodišča in davčna sodišča

To so prvostopenjska sodišča, katerih glavna naloga je odločanje o sporih v zvezi z upravnimi in davčnimi zadevami. Lahko so samostojna okrajna upravna sodišča ali okrajna davčna sodišča, ali pa združena v okrajno upravno in davčno sodišče.

Delujejo pod vodstvom predsednika, ki ga za pet let imenuje vrhovni svet upravnih in davčnih sodišč (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*).

Zadeve običajno obravnava sodnik posameznik, vendar je lahko na podlagi zakona ureditev tudi drugačna.

Mirovni sodniki

Mirovni sodniki (*juogados de paz*) ponujajo alternativno možnost reševanja sporov, kadar gre za izključno civilne zadeve in manjše denarne zneske ter se za spor ne uporablja družinsko, dedno ali delovno pravo.

Na podlagi določb trenutno veljavne različice zakona št. 78/2011 z dne 13. julija 2011 lahko mirovni sodniki obravnavajo ugotovitvene tožbe, če njihova vrednost ne presega pristojnosti prvostopenjskih sodišč (15 000 EUR).

Na podlagi člena 9 navedenega zakona lahko mirovni sodniki obravnavajo in odločajo o:

1. tožbah, v katerih se zahteva izpolnitev obveznosti, razen tistih, ki se nanašajo na izpolnitev finančnih pogodb o pristopu;
2. tožbah za izročitev premičnin;
3. tožbah, ki izhajajo iz pravic in dolžnosti solastnikov, če na zadevni skupščini ni bilo določeno, da je treba spore med solastniki oziroma med solastniki in upravnikom reševati z arbitražo;
4. tožbah za rešitev sporov med lastniki stavb glede začasnega zasilnega prehoda, naravnega odtekanja vode, zaščitnih ukrepov pred poplavami, souporabe odtokov, kanalov in živih mej; odpiranja oken, vrat, verand in podobnih konstrukcij; odtekanja deževnice s strehe, zasaditve dreves in grmovnic ter notranjih in zunanjih razmejitvenih sten;
5. tožbah za vrnitev premoženja, posestnih tožb, tožb, ki se nanašajo na priposestvanje, pridobitev in razdelitev skupnega premoženja;
6. tožbah glede pravice do uporabe in upravljanja skupnega premoženja, pravice do površine, užitka, pravice do uporabe in stanovanja ter stvarnih pravic iz pogodb o časovnem zakupu;
7. tožbah glede najema premoženja, razen deložacij;
8. tožbah glede pogodbene in nepogodbene civilne odgovornosti;
9. tožbah v zvezi z neizpolnitvijo pogodb, razen pogodb o zaposlitvi in kmetijskih zakupov;
10. tožbah, ki vključujejo splošno poročstvo za obveznosti.

Mirovni sodniki lahko obravnavajo tudi civilne odškodninske zahtevke, kadar obtožba ni bila vložena ali je bila umaknjena, če zahtevki izhajajo iz:

1. telesne poškodbe;
2. telesne poškodbe, povzročene iz malomarnosti;
3. ustnega obrekovanja;
4. pisnega obrekovanja;
5. kraje;
6. škode;
7. uničenja označb;
8. goljufije, storjene za pridobitev hrane, pijače ali storitev.

V skladu s členom 16 vsak mirovni sodnik ponuja storitve mediacije vsem, ki jih zahtevajo kot alternativno metodo reševanja sporov. Cilj te službe je spodbuditi zgodnje reševanje sporov z iskanjem sporazuma med strankami. Služba lahko mediacijo opravlja v vseh sporih, ki so lahko predmet mediacije, tudi v tistih, ki ne spadajo v pristojnost mirovni sodnikov.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 13/09/2020